

Bloedafname aan huis voor oncologische patiënten

Patiënten die een chemokuur ondergaan, worden voorafgaand aan een volgende behandeling met cytostatica in de serie telkens gecontroleerd op toxiciteit van de voorgaande toediening. Naast de klinische beoordeling, vormen laboratoriumuitslagen van diverse parameters in bloed criteria in de afweging of deze volgende behandeling op het geplande moment gegeven kan worden, of vanwege te ernstige bijwerkingen enige tijd moet worden uitgesteld. Bij dat proces zijn diverse professionals en disciplines binnen het ziekenhuis betrokken. Tot voor kort kwam de patiënt één uur voorafgaand aan de afspraken met de oncologieverpleegkundige en internist-oncoloog op de bloedafnamepoli voor afname van bloedmonsters. Na een uur wachten waren dan de benodigde laboratoriumgegevens bekend voor de poliklinische controles. In aansluiting op de beoordeling van de bloedsuitslagen werd aan de ziekenhuisapotheker doorgegeven of de chemokuur wel of niet bereid kon worden. De patiënt wachtte wederom geruime tijd alvorens de cytostatica daadwerkelijk konden worden toegediend op de Dagverpleging van de Afdeling Oncologie. Deze werkwijze werd als patiëntonvriendelijk en inefficiënt voor alle betrokkenen ervaren.

Met ingang van januari 2008 is de Afdeling Klinische Chemie gestart om de dag voorafgaand aan de geplande cytostaticabehandeling bij de patiënt thuis bloed te prikken. Een administratiemedewerker stelt op basis van de behandelplanning van de Afdeling Oncologie een route samen waarlangs de thuisbezoeken kunnen worden afgelegd in de regio. De patiënten worden geïnformeerd over hoe laat ze ongeveer thuis bezocht zullen worden de volgende werkdag. Nadat een bloedafnamemedewerker in de ochtend de monsters heeft afgenomen (dagelijks tien tot twintig patiënten), worden deze rond het middaguur op het laboratorium binnengebracht. De benodigde analyses kunnen op dat moment zonder spoed worden uitgevoerd. Aansluitend vindt beoordeling van de uitslagen plaats door de internist-oncologen en besluiten zij welke patiënten opgeroepen kunnen worden voor behandeling met chemotherapie op de volgende dag.

Het thuis prikken van patiënten één dag voorafgaand aan hun geplande cytostaticabehandeling heeft bijgedragen aan een patiëntvriendelijker en efficiënter werkproces. In geval van afwijkende laboratoriumuitslagen, kan het op het laatste moment uitstellen van de behandeling en dus een onnodig polikliniekbezoek voor de patiënt worden voorkomen. Middels deze aanpassing in de werkwijze is het voor de ziekenhuisapothek mogelijk geworden de benodigde kuren tijdig en op een rustig moment te bereiden. Daarnaast is de Dagbehandeling nu in staat de stoelplanning voor de volgende dag op basis van de verkregen informatie op tijd bij te stellen, met een doelmatiger gebruik van de behandelstoelen in het Dagbehandelcentrum als gevolg. De belangrijkste winst van dit initiatief is echter dat de standaard wachttijd die verband hield met het de uitvoering van de laboratoriumanalyses en de bereiding van de cytostatica voor de patiënt is komen te vervallen.

Met het thuis prikken en tijdig rapporteren van benodigde uitslagen sluit de Afdeling Klinische Chemie aan bij het Zorgpad Cytostatica Patiënt dat de afgelopen jaren is ontwikkeld binnen het Maasstad Ziekenhuis. Afdelingsoverstijgende afstemming van de werkprocessen daarin heeft er toe geleid dat de oncologische patiënt geen wachttijd ervaart op de geplande kuurday, maar een patiëntvriendelijke zorgverlening.

Miriam de Jong, teamleider Bloedafname
Kim de Bruyn, klinisch chemicus
Afdeling Klinische Chemie Maasstad Ziekenhuis, Rotterdam

Bijlagen: 3

Bijlage 1: Artikel in het Algemeen Dagblad verschenen op dinsdag 27 januari 2009

Maasstad Ziekenhuis is top

ROTTERDAM

De Rotterdamse wethouder Jantine Kriens heeft gisteren het Maasstad Ziekenhuis verblijd met een symbolische EHBO-koffer. De koffer is een blijk van waardering voor het ziekenhuis, omdat de gemeente vindt dat het ziekenhuis bijdraagt aan de economische ontwikkeling van de Rotterdamse gezondheidszorg.

Vooraf de service aan mensen die een chemokuur moeten ondergaan, kan de goedkeuring van de gemeente wegdragen. Tijdens die dagbehandeling krijgen de patiënten met kanker op de polikliniek bezoek van het bloedlaboratorium, de oncologieverpleegkundige en de arts en krijgen ze aansluitend, als alles in orde is, hun chemo. Voorheen moesten patiënten op verschillende dagen langs al die afdelingen.

Bijlage 2: Informatie voor de patiënt betreffende de thuiservice bloedafname

Thuiservice bloedprikken

In het kader van het verbeteren van de service biedt de afdeling laboratorium van het Maasstad Ziekenhuis u de mogelijkheid om bij u thuis bloed te laten prikken.

Deze service wordt geboden aan patiënten die langdurig en intensief behandeld worden op de afdeling oncologie en hematologie (A6 en C6, locatie Clara).

De verpleegkundige of de dokterassistente bespreekt met u de dag van bloedafname. De medewerker van het laboratorium komt op de afgesproken dag bij u thuis. Dit bezoek vindt 's ochtends plaats tussen 08.00 uur en 12.00 uur.

Eén dag voor de bloedafname kunt u de afdeling laboratorium bellen met de vraag hoe laat de volgende dag bij u bloed wordt afgenomen.

Telefoonnr. laboratorium: 010 - 291 1475

De bloeduitslag hoort u bij het volgende polibezoek aan uw arts.

Bijlage 3: Artikel in het Personeelsblad van het Maasstad Ziekenhuis (destijds nog onder de naam Medisch Centrum Rijnmond-Zuid)

DE DIENST VAN ...

Joke Verkamman, doktersassistent bloedafname

In de Marge

'Het ziekenhuis heeft sinds 1 mei een prikpoli in verzorgingstehuis Dijkveld'

'Als klinisch chemisch analist ken ik de achtergrond van de labaanvragen'

'Deze thuisprikservice had het ziekenhuis 10 jaar geleden al moeten bieden'

'Eens in de 5, 6 weken werk ik op het lab en doe ik de IUI-bepalingen'

'Behalve in het MCRZ prik ik ook patiënten in het Antonius IJsselmonde'

'Vanwege de persoonlijke contacten weet je meer over de persoon voor wie je bezig bent'

'Door de chemo worden de aderen hard en misprikken wordt dan een steeds groter risico'

'Soms moet je eerst investeren voordat iets zich terugverdient'

'Thuis zijn mensen ontspannen en dus gemakkelijker te prikken'

'Het ziekenhuis moet nog veel meer naar buiten toe gericht zijn'

Het is even over achten en de prikpoli is uiteraard al 'in bedrijf'. Breed lachend komt Joke eraan gelopen met de prikkofer. 'Goedemorgen, ik kom net van het KCL. Ik ga vanochtend naar drie patiënten: in Rotterdam Beverwaard, Barendrecht en Hoogvliet. In deze koffer zit alles wat ik nodig heb. Een dag voor mijn dienst loop ik hem altijd nog eens goed door. Deze lijsten bevatten alle patiëntgegevens, die door de administratie zijn gecontroleerd om fouten te voorkomen. Goed, ik heb alles. Zullen we?'

Op het parkeerterrein staat naast de Smart met MCRZ-logo een splinternieuwe Twingo Nokia uitgerust met een Nokia-telefoon met navigatiesysteem. 'Wel zo handig, want wij zijn niet overal bekend.' De auto is pasgeleden aangeschaft, omdat het prikteam aan de Smart niet meer genoeg had als vervoermiddel om alle patiënten af te gaan. Op weg naar de eerste patiënt, licht Joke de uitbreiding van de thuisprikservice toe. 'Wij prikken al jaren patiënten voor de verpleeghuisartsen van het Antonius IJsselmonde. Sinds januari kunnen onze eigen oncologiepatiënten door het initiatief en enthousiasme van Nancy Moonen (oncologie) en Miriam de Jong (KCL) ervoor kiezen om thuis door ons geprikt te worden. Dit doen wij vijf ochtenden per week en ook op de feestdagen. Patiënten hoeven dus niet speciaal voor het bloedprikken naar de poli van het ziekenhuis te komen. Het gaat weliswaar veelal om patiënten die zich nog behoorlijk goed voelen, maar vanwege de energievretende en weerstandverlagende chemokuren, willen wij de patiënten, veelal oudere mensen, de inspanning voor zo'n relatief kort ziekenhuisbezoek zoveel als mogelijk besparen.'

Commercieel

'We zijn er.' Joke pakt haar spullen en belt aan bij een mevrouw in Rotterdam Beverwaard. 'Dag mevrouw', hoe gaat het?' Mevrouw: 'Oh, het gaat best hoor.' Joke: 'Gaat u lekker zitten. Ik heb twee buisjes bloed van u nodig. Wat is uw geboortedatum?' Ik controleer dat altijd, want stelt u zich eens voor dat de gegevens niet kloppen. Gelukkig is alles goed.' Mevrouw: 'Ik heb nogal dunne

harde aderen door de chemo.' Joke: 'Oh, dan gebruik ik gewoon een dunner naaldje. Gaat het zo?' Mevrouw: 'Ja, hoor. Joke: 'Lekker hè, dit weer? Gaat u nog een beetje naar buiten?' Mevrouw: 'Gisteren heb ik nog lekker in het zonnetje een dutje gedaan.' Joke: 'De klus is geklaard, mevrouw. Nog een fijne dag.'

Terwijl de Twingo Nokia rijdt richting Barendrecht vertelt Joke: 'Wij zijn net met deze thuisprikservice begonnen en weten dus nog niet wat dit het ziekenhuis gaat opleveren. Na verloop van tijd zal er een analyse van de kosten en baten gemaakt worden. Wat wel duidelijk is, is dat dit een extra service richting de patiënt is. Die hoeft niet meer naar het ziekenhuis te komen voor het prikken. En het wachten op de

ik energie over voor leuke dingen zoals fietsen en autorijden. Ik wil actief leven. Joke neemt afscheid: 'U heeft groot gelijk. Ik ga weer verder: ik wens u het allerbeste. Tot ziens.' Ook de laatste patiënt op de route, een mevrouw uit Hoogvliet is erg tevreden. 'Ik hoef niet meer anderhalf uur met de bus voor een prikje.' Joke: 'Hoe gaat het nu?' Mevrouw: 'Mijn leven is al vier keer verlengd. Ik ben er nog steeds en het gaat momenteel redelijk goed.' Joke: 'Gelukkig maar, dat vind ik fijn om te horen. Tot de volgende keer.' Weer op weg naar het ziekenhuis vertelt Joke: 'Dat patiëntcontact vind ik super. De mensen zijn geen nummer meer, terwijl het op de poli juist drukker is en er geen tijd is voor een uitgebreide praatje met de patiënten.'

uitslag, wat meestal een uur duurt, blijft de patiënt ook bespaard. Kortom: het is voor de patiënt veel rustiger en vergt minder energie. Bovendien zijn de uitslagen van de bloedwaarden nu minstens een dag voordat de patiënt zijn kuur krijgt bekend. Met de nieuwe werkwijze is er nog voldoende tijd over om de chemokuur bij de apotheek af te bestellen. Ook kan afhankelijk van de uitslag van het bloedonderzoek alles alvast in orde worden gemaakt voor een bloedtransfusie, die de patiënt op de dagbehandeling krijgt.'

Geen nummer

Een meneer uit Barendrecht wordt snel en vakkundig voor het eerst door Joke geprikt. 'Als dit er niet was, dan had ik morgenochtend om 8 uur 's morgens al in het ziekenhuis moeten zijn. Het is fijn dat het prikken thuis kan, nu houd

Naar buiten

'Het gaat gelukkig financieel goed met de organisatie, er worden weer nieuwe medewerkers aangenomen. Joke uit haar zorg over het feit of het ziekenhuis voldoende patiëntenstroom zal behouden als het MCRZ het nieuwe ziekenhuis eenmaal heeft betrokken. Straks is locatie Zuider weg, maar misschien is het een idee om in Vreewijk een buitenpoli te vestigen voor bloedafname. De mensen uit de wijk rondom locatie Zuider vinden het misschien te ver om naar het Kreekhuisplein te gaan voor een bloedafname. Het MCRZ zou hun een alternatief kunnen bieden, om te voorkomen dat we patiënten aan andere ziekenhuizen verliezen. Ik zeg altijd: een prik is niet alleen maar een prik, want mogelijk moeten mensen naar aanleiding van de uitslag worden doorverwezen naar de medisch specialist.'

COLOFON

Uitgave
Medisch Centrum Rijnmond-Zuid

Redactie
Margaret Baarsma (29) 3475
Jos van Rosmalen (29) 3210
Monique Snoeij (29) 3465

Fotografie
Dob Fotoservice, Carl Hubers,
Maarten Laupman, Remko Wiersema
Druk
Van Dongen Offset